



Seni geri "Lietuvos" laikai - jau praeitis.

2006 m. rugpjūčio 21 d.

9

Problema

Kova dėl sostinės "Lietuvos" kino teatro nesibaigia. Vilniečiai, susirinkę į "Rojaus apartamentų" skelbtą papildomą viešą susirinkimą dėl sklypo Pylimo g. 17 detaliojo plano, pateko į absurdišką padėtį, tačiau dėkingi už suteiktą progą ugdyti pilietiškumą.

Kino gynėjai - "Rojaus apartamentų" įkaitai

Liucija ARMONAITĖ
liucija@lzinios.lt

Liepos 4-ąją savivaldybėje surengtą UAB "Rojaus apartamentų" susirinkimą dėl sklypo Vilniuje, Pylimo g. 17, detaliojo plano pasiūlymų visuomenė įvertino kaip neįvykusį. Todėl rugpjūčio 17 dienos pavakare "Rojaus apartamentų" surengė papildomą viešą susirinkimą. Šįkart daugiau kaip penkias valandas buvo kalbama apie ketinimus dar stovinčio "Lietuvos" kino teatro vietoje ir greta esančioje aikštėje statyti daugiabutį pastatą su komercinėmis patalpomis ir kino centru. Verslininkų, įsigijusių "Lietuvą" ir beveik šimtui metų išsinuomavusių viešąją miesto erdvę, susitikimas su visuomene ne tik priminė, bet ir gerokai lenkė rusų kino meistro Eldaro Riazanovo garsiosios komedijos "Garažas" situacijas.

Be atsakingų atstovų

Susirinkimas vėlavo gerą pusvalandį, mat daugelis atėjusiųjų ne tik patys registravosi, bet ir tvarkė įprastus dokumentų registracijos formalumus: teikė raštus dėl "Rojaus apartamentų" atsakymų ir jų liepos 4-osios susirinkime pateiktus siūlymus, registravo naujus klausimus ir siūlymus dėl detaliojo plano 0,4052 ha Pasaulio paveldo saugomoje Vilniaus senamiestio teritorijoje.

Kai pagaliau į sostinės viešbučio "Reval Hotel Lietuva" salę suėjo visi užsiregistravusieji, paaiškėjo, kad susirinkime nėra valstybinių institucijų atstovų. Daugeliui atsakingų valdžios vyrų dabar - atostogų metas. Ta aplinkybė bei valdininkijos įpročiai ir pasinaudojo renginio organizatoriai. Negi karštą penktadienio vakarą Vilniaus savivaldybės ar Vilniaus apskritys, Vyriausybės, Kultūros, Aplinkos ministerijų valdininkai, Kultūros paveldo departamento specialistai kvaršins galvą dėl visuomenės intereso?! Gaila, nebuvo ir paveldą ar žmogaus teises ginančių visuomeninių organizacijų, - nematė neįtikimo 5 valandų (su 10 minučių pertrauka) renginio. Jį "atlaikė" apie 30 stipriausių vilniečių, 26 jų pasirašė dokumentą, kuriame nesutinkama dėl detaliojo planavimo sprendimų ir prieštaraujama dėl esamo "Lietuvos" pastato tūrio ir viešosios erdvės keitimo.

Be reglamento

Susirinkimą vedė "Rojaus apartamentų" atstovas advokatas Giedrius Sabaliauskas, renginio pradžioje pasakęs, kad viešą svarstymą numatyta baigti apie 20 valandą ir kad tai bus paskutinis susitikimas su visuomene dėl šios vietos detaliojo plano. Tie pareiškimai nustebino susirinkusiuosius. Buvo aki-

vaizdu, kad trūks laiko daugeliui svarbių klausimų. Juo labiau kad vedėjas pareiškė, jog iš pradžių perskaitys visus iki tos dienos gautus siūlymus ir visus atsakymus, vėliau bus pristatytas sklypo detalusis planas, poveikio aplinkai vertinimai ir analizė, o tik po to - atsakymai į susirinkusiųjų klausimus.

Žmonės užė, vienas per kitą reikė nepasitenkinimą. Tuomet advokatas pareiškė, kad susirinkimas truks tiek, kiek reikės visiems klausimams aptarti. Suabejojus dėl susirinkimo vedimo teisinės procedūros ar paprasčiausios logikos, Sabaliauskas tarp susirinkimo dalyvio Dovydo Mackonio klausimų išvėgė neva destruktivių veiksmų, išpėjo, esą bus priverstas prašyti pagalbos užtikrinti viešąją tvarką.

Keistoki, sovietmečio laikus primenantys advokato grasinimai kėlė ir juoką, ir pasipiktinimą. "Mes, atėjusieji į susirinkimą, tapome įkaitai, su mumis elgiamasi kaip su mažais vaikais, kurie negali apsiginti", - kalbėjo Mackonis.

Buvo 18 valanda, kai advokatas pradėjo skaityti pirmojo pareiškėjo raštą. Nepaisant to, kad žmonės prašė negaišti laiko dokumentų skaitymams ir buvo priminta, jog panašiais atvejais išdalijamos tekstų kopijos, o ne vilkinamas laikas, Sabaliauskas neketino keisti savo nuostatos.

"Demonstruojate neeilinę aroganciją ir cinišką požiūrį į susirinkusiuosius", - replikavo Mackonis. "Tai akivaizdus procedūros vilkinimas, - komentavo buvusios "Lietuvos" direktorė Vida Ramaškienė. - Jūs provokuojate situaciją".

Be dvidešimt penkių minučių aštuntą vakaro advokatas baigė pirmą iš trijų numatytų susirinkimo dalių. Žmonės vėl atkreipė dėmesį, kad piktnaudžiaujama laiku, kad jau vėlus vakaras ir siūlė skelbti papildomą susirinkimą ar kitaip įvardyti renginio tęsinį kitą dieną. Vakaro vedėjas, apeliuodamas į įstatymus, kurių taip ir nesugebėjo įvardyti, nesutiko su vieningai išsakytais visuomenės siūlymais.

Po 10 minučių pertraukos ne visi grįžo į salę.

Be būtinų tyrimų ir analizės

Architektai profesorius Algimantas Nasvytis ir Gediminas Palslaitis pristatė sklypo Pylimo g. 17 detalųjį planą. Naujasis, pasak autorių, kiek pakoreguotas projektas stebino dėl prieštaravimų pačių skelbiamiems teiginiams, kai kurių dalykų neišmanymo, (pavyzdžiui, Kino centro apibrėžimo ir funkcijų) ar net kėlė juoką. Profesorius Nasvytis prisipažino, kad svajoja, jog ruožas tarp Pylimo ir Vingrių gatvių, kažkada vadintas Purviniu skersgatviu, taptų caro laikais numatytu bulvaru, o pirtis - vieša erdvė, gal net "Ruskije bani". Dar keis-



Kino teatro erdvės ateitis išdėstyta kol kas projektuose.



Į detaliojo plano aptarimą rinkdamiesi vilniečiai nenujautė, kas jų laukia.

tesni sumanymai dėl 120 vietų garažo, kur 64 vietos numatytos gyventojams, 30 vietų - komercinėms patalpoms ir vos 24 vietos planuojamai 280 vietų kino salei.

Nasvytis akcentavo, kad Pylimo gatvė - viena įdomiausių senamiestio gatvių, čia buvo nutiestas pirmasis Vilniaus vandentiekis. Ramaškienė patikslino, kad po kino teatro priestatu iki šiol teka Vingrių upelis, darantis bėdų namui, sukėlęs problemų per naujo pastato prie buvusio planetariumo statybas.

Tarptautinė kultūros paveldo ekspertė, ICOMOS narė Jūratė Markevičienė bei paminklosaugininkas Algimantas Gražulis nurodė, kad šioje teritorijoje neatlikti nepriklausomi tyrimai, nepateikta jų analizė. Įvardijo konkrečių Lietuvos įstatymų bei tarptautinių konvencijų pažeidimus, dokumentų ir nuostatų nepaisymą, kuriais remiantis Vilniaus senamiestis,

kaip viduramžių miestas, įtrauktas į UNESCO saugomų Pasaulio paveldo objektų sąrašą.

Skirtingas specialistų bei projekto rengėjų požiūris ir į Vilniaus senamiestio apsaugos reglamentą. "Senamiestyje draudžiama veikla ir darbai, tai, ką reikalaujama išsaugoti - čia numatyta naikinti, - LŽ sakė Markevičienė. - Bet tai ne tiek "Rojaus apartamentų", pirmiausia valstybinių institucijų kaltė. Būtinai ne tik išvardyti dokumentus, kuriuose ne specialistui sunku susivokti, o nurodyti konkrečius darbus, kuriuos galima atlikti konkrečioje vietoje".

Inicijuoja įstatymą

Renginyje dalyvavo aplinkinių namų gyventojai, kurių gyvenimo kokybei ir asmeniniam turtui gresia tiesioginė žala, žinomi kultūros ir meno žmonės, beveik 10 visuomeninių organizacijų (tarp jų ir tarptautinių) atstovai. "Rojaus

apartamentams" pateikti naujų klausimų ir siūlymų. "Beje, nė į vieną mūsų siūlymą, pateiktą per liepos 4-osios susirinkimą, nebuvo atsižvelgta. Sulaukėme tik formalių atsirašinėjimų", - LŽ kalbėjo judėjimo "Už Lietuvą be kabučių" narys Gediminas Urbonas. Pasak Urbono, prie 7 tūkst. žmonių, praėjusiais metais pasirašiusių knygoje už "Lietuvos" kino teatro išsaugojimą, pastaruoju metu prisidėjo dar apie 7,3 tūkst. piliečių, reikalaujančių išsaugoti miestui visuomeninę erdvę. Kasdien didėja šis skaičius - vis daugiau žmonių išreiškia savo nuomonę.

Tarp daugelio raštų, kuriuos pastarojo susirinkimo dalyviai siunčia ne tik "Rojaus apartamentams", bet ir aukščiausios valstybės institucijoms, Seimo ir valstybės kontrolieriams, yra ir kreipimasis dėl viešosios erdvės.

"Lietuvos įstatymai apibrėžia viešą asmenį, griežtai gina privatumą, tačiau kodėl neginamas valstybės turtas - viešoji erdvė? - LŽ kalbėjo Urbonas. - Manome, kad valstybės reikalas apibrėžti viešąją erdvę. Todėl viename iš kreipimosi dokumentų kalbame apie viešosios erdvės sąvoką, kuris apibrėžtų šią erdvę, apibūdintų, kokia ji turėtų būti, ją ginti ir saugoti. Antraip privatus kapitalas neabejotinai ir toliau plėsis viešųjų erdvių sąskaita".

Per daugiau kaip penkias valandas trukusį susirinkimą kilo karštų pilietinių diskusijų, kurios, anot Urbono, yra didelė vertybė. Todėl Urbonas padėkojo "Rojaus apartamentų" vadovams ir tiki, kad tai buvo ne paskutinis susirinkimas dėl daug aistrų keliančio sklypo.